

Hørings svar til Rushåndhevingsutvalget

Innledning

A-larm er en landsdekkende bruker- og pårørende organisasjon innen rusfeltet med hovedkontor i Kristiansand. Vi har åtte region avdelinger. Organisasjonen så dagens lys i 1995 og har mange typer tilbud. Vi tilbyr lavterskel aktiviteter for brukere og pårørende, likepersonarbeid, bruker- og pårørenderepresentasjon og informasjonsarbeid. Gjennom vårt arbeid treffer vi mange brukere og pårørende og opplever at vi har en legitim stemme på vegne av de vi treffer i vårt daglige virke. Vår grunnstamme tar utgangspunkt i «erfaring og fag på samme lag».

Bakgrunn

A-larm ønsker å komme med innspill til Rushåndhevingsutvalget, og lener oss på innspillet vi ga til Rusreformen NOU 2019:26, der vi støttet forslaget om å flytte reaksjoner i forbindelse med rusbruk fra justis sektoren over til helse sektoren, og videre at vi i innspillet problematiserte det å skulle skille mellom «brukergrupper».

Utvalgets sammensetning

A-larm er bekymret for Rushåndhevingsutvalgets primært juridiske sammensetning. Mangelen på rusfaglig kompetanse i utvalget kan resultere i en ensidig forståelse av rusmiddelavhengighet. Vi understreker behovet for tverrfaglighet, da utfordringer knyttet til rusbruk krever innsikt fra både helse- og sosialfaglig perspektiv for å kunne utvikle effektive og rettferdige tiltak. Som bruker og pårørende organisasjon er vi opptatt av et tredelt kunnskapsgrunnlag, som fremmer en likeverdig vektning av erfaring, forskning og fag. Fra brukerbevegelsen tidlig på 70 tallet kom slagordet «Intet om oss uten oss», og vi tillater oss derfor å poengtere at gjennomføringen av et slikt lovarbeid uten at brukere- og pårørendes kompetanse inkluderes i utvalget, blir mangelfullt.

Mangel på detaljerte svar

A-larm velger å avstå fra å gi detaljerte innspill på de elleve punktene presentert av Rushåndhevingsutvalget. Vår uenighet stammer fra vårt grunnleggende prinsipp om at å definere rusavhengighet og skille mellom brukergrupper ikke gjenspeiler kompleksiteten i virkeligheten for dem som opplever utfordringer knyttet til rusbruk.

Argumentasjon

Vi ønsker å påpeke den komplekse karakteren av rusmiddelavhengighet og problematisere utvalgets rolle i å rettslig avgrense begrepet "rusavhengig." Selv innen fagfeltet er det mangel på en klar definisjon. Å overlate denne avgrensningen til jurister kan føre til uheldige konsekvenser.

Individuell variasjon

For det første er det viktig å erkjenne den betydelige individuelle variasjonen innen rusavhengighet. Hver enkelt person som har utfordringer knyttet til rusbruk, har sin unike bakgrunn, opplevelse og vei til avhengighet. Å fastsette en generell rettslig definisjon kan undervurdere denne kompleksiteten og risikere å overse nødvendigheten av individuelt tilpassede tiltak.

Dynamisk natur

Rusavhengighet er sjelden statisk og kan endre seg over tid. Mange som strever med rusbruk opplever perioder med bedring og tilbakefall. Å rettslig avgrense basert på en fast definisjon kan være inkonsekvent med den dynamiske naturen av avhengighet, og det kan være lite hensiktsmessig å anvende faste kriterier på en tilstand som kan variere betydelig over tid.

Psykologiske- og sosiale Dimensjoner

Videre innebærer utfordringer knyttet til rusbruk ofte psykologiske og sosiale aspekter som går utover selve rusmiddelbruken. Mental helse, traumer, økonomiske forhold og sosiale relasjoner kan alle spille en rolle i utviklingen og opprettholdelsen av avhengighet. Å rettslig avgrense uten å vurdere disse komplekse faktorene kan føre til en ensidig tilnærming som overser viktige dimensjoner av problematikken.

Behovet for tverrfaglighet

Den manglende tverrfagligheten i Rushåndhevingsutvalget, spesielt mangel på rusfaglig og erfaringsbasert kompetanse, er en bekymring som knytter seg direkte til denne kompleksiteten. Rusavhengighet krever innsikt fra bruker og pårørende-, samt helse- og sosialfaglige perspektiver for å forstå hele bildet. Å ha kun juridisk kompetanse i utvalget vil begrense evnen til å anerkjenne og håndtere alle de relevante aspektene av rusavhengighet, og videre hvordan man møter mennesker med rusmiddelavhengighet.

På vegne av A-larm

Erik Torjussen

Styreleder

Hanne M. Nøding

Konstituert generalsekretær